

Seletuskiri Kanepi valla, Kõlleste valla ja Valgjärve valla ühinemislepingu, haldusterritoriaalse korralduse muutmise vajaduse põhjenduse, territooriumi suuruse ja alaliste elanike arvu kohta

Vastavalt Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 9¹ lg 2 p 1 lisatakse ühinemislepingule seletuskiri haldusterritoriaalse korralduse muutmise vajaduse põhjenduse, territooriumi suuruse ja alaliste elanike arvu kohta.

Kõlleste Vallavolikogu 28. jaanuari 2016.a. otsusega nr 5 „Haldusterritoriaalse korralduse muutmise algatamine ja ettepaneku tegemine läbirääkimiste alustamiseks“ tegi ettepaneku algatada haldusterritoriaalse korralduse muutmise ja teha ettepanek Mooste Vallavolikogule, Ahja Vallavolikogule, Vastse-Kuuste Vallavolikogule, Valgjärve Vallavolikogule, Kanepi Vallavolikogule ja Laheda Vallavolikogule eesmärgiga moodustada omavalitsuste ühinemise tulemusena uus omavalitsusüksus. Ettepaneku mõtteks oli moodustada sarnase suuruse, huvide ja elanikkonnaga uus omavalitsus, milles ei domineeriks üks suur keskus ja mille piirkonda tervikuna saaks arendada kõigi huvisid arvestades, mis väldiks ääremaastumise ja ühtlase arengu. Seitsme võrdse ühinenud valla suuruseks oleks olnud u 1000 km² ja elanike arvuks üle 10 000 inimese. Seni on Laheda, Kanepi, Valgjärve, Kõlleste ja Vastse-Kuuste valdade koostöö toimunud erinevates projektides ja valdkondades. Ühinemisläbirääkimiste käigus moodustati juhtkomisjon ning erinevate valdkondade komisjonid. Peeti ühiseid koosolekuid arutamaks ühinemise võimalikkust ja tulevikuperspektiive.

Laheda Vallavolikogu keeldus ühinemisläbirääkimiste jätkamisest vallavolikogu 28.03.2016 otsusega nr 6 „Haldusterritoriaalse korralduse muutmise algatamisest keeldumine“.

Ahja Vallavolikogu keeldus ühinemisläbirääkimiste jätkamisest vallavolikogu 18.05.2016 otsusega nr 16 „Ühinemisläbirääkimise lõpetamine“. Seoses sellega jäi läbirääkimistelt eemale ka Mooste vald, kuna Ahja Vallavolikogu otsus ei võimaldanud Mooste vallal jätkata läbirääkimisi ühise piiri puudumise tõttu.

Ühinemisläbirääkimisi peeti edasi nii Kõlleste Vallavolikogu ettepaneku kui Põlva Vallavolikogu ettepaneku suunal. Mõlema suuna läbirääkimiste tulemusena valmis ühinemislepingu projekt.

Kanepi Vallavolikogu oma 27.09.2016 otsusega nr 1-1.3/35 „Haldusterritoriaalse korralduse muutmise üle läbirääkimiste lõpetamine“ otsustas jätkata läbirääkimisi Kõlleste 28.01.2016.a. otsuses esitatud ettepaneku alusel eesmärgiga ühendada Kanepi, Kõlleste, Valgjärve ja Vastse-Kuuste vallad uueks kohaliku omavalitsuse üksuseks.

Vastse-Kuuste Vallavolikogu võttis 28.09.2016 otsuse nr 31 „Ühinemisläbirääkimiste lõpetamine Kõlleste vallaga, jätkamine Põlva vallaga“, millega lõpetati osalemine ühinemisläbirääkimistes Kõlleste vallavolikogu ettepaneku alusel.

Seega on lõppenud läbirääkimised Kõlleste Vallavolikogu ettepaneku alusel Laheda, Mooste, Ahja ja Vastse-Kuuste vallavolikogudega.

Kõigis kolmes ühinevas vallas on läbi viidud rahvaarvamuse väljaselgitamine, mille tulemusena toetati enim Kõlleste Vallavolikogu ühinemissettepanekut.

Kanepi Vallavolikogu, Valgjärve Vallavolikogu ja Kõlleste Vallavolikogu jätkavad ühinemisläbirääkimisi.

1. Haldusterritoriaalse korralduse muutmise vajaduse põhjendus

Haldusterritoriaalse korralduse muutmise vajadus tuleneb haldusreformi seadusest. Kõlleste Vallavolikogu ettepanekul ühinevate ja selle käigus loodava uue omavalitsusüksuse eesmärk on suurendada ühinevate piirkondade arengueelduste kasutamist, piirkonna ühtlast arengut ja konkurentsivõime tugevdamist, head ja kättesaadavat avalike teenuste osutamist ja valitsemiskulude kokkuhoidu.

Kunagine Kanepi kihelkond haaras enda alla suure osa tänapäevase Kanepi valla, Kõlleste valla ja Valgjärve valla territooriumist (**Kaart lisa 1**). Kanepi kihelkond moodustati 1675. aastal Põlva, Urvaste ja Otepää kihelkonna äärealade baasil. Geograafilisest paiknemisest tingituna on ühinevad omavalitsuse üksused olnud juba varasemast ja on ka tänapäeval seotud Kanepi vallaga, kus asub suure osa piirkonna elanike jaoks oluline Kanepi kirik ja kalmistu.

Ühinevate kohalike omavalitsuste üksuste koostöö on olnud aktiivne juba mitmete aastate jooksul. Hästi on see toiminud jäätmemajanduses. Ühinevatel valdadel on ühine jäätmekava, jäätmehoolduseeskiri ja ka korraldatud jäätmevedu. Väga hästi toimib ühiselt alustatud ja loodud jäätmete liigiti kogumine ja kogumispunktid.

Ühiselt on arendatud piirkonnale olulist ja laiemat kajastust ning tuntust kogunud projekti „Postitee“, mille äärde jäävad maantee- ja talurahvamuuseum, Varbuse Muusikamõis, mitmed majutus- toitlustus- ja turismiasutused ning uhke maamärgina Mati Karmini loodud „Ränduri“ kuhu Ihamaru külas.

Lisaks toimub koostöö kultuuri-, spordi- ja noorsootöövaldkonnas. Juba mitu aastat on ühinevate valdade kultuuri- ja spordiürituste teavet kajastatud kõigi kolme valla ajalehtedes. Ürituste korraldamisel ja kultuurikalendri koostamisel arvestatakse, et praeguse kolme valla inimesed saaksid võimaluse osaleda kõigil meelepärastel kultuuri- ja spordiüritustel. Traditsiooniks on kujunenud kord aastas kolme valla ühiste spordipäevade korraldamine, kus omavahel katsuvad jõudu lisaks valla elanikele ka volikogud ja vallavalitsused. 2015 aasta augustis täistati ühiselt Kanepi kihelkonna 340 sünnipäeva. Üritusi jagus endise kihelkonna territooriumile kogu nädalaks. Kihelkonnapäevade tähistamise raames valmis veebileht Kanepi kihelkond 340 (<http://kanepi340.wixsite.com/kanepi>) ning avati Eesti Vabaõhumuuseumi teadur Hanno Talvingu koostatud ülevaatlik püsinäitus „ Kanepi Kihelkond 340“.

Olemasolevate teede võrgustik võimaldab hea ligipääsu ühinenud valla keskusega ja teenusekeskustega. Tartu-Luhamaa maantee ja vana Tartu-Võru maantee on siduvaks tõmbeliiniks ühinevate valdade vahel.

Kolme valla ühinemise tulemusena moodustuv vald saab olema ühtlase arenguga, kus ei toimu suure keskuse eelisarendamist, mis omakorda välistab ääremaastumise. Praeguste valdade madal laenukoormus, säästlik majandamine ja ühiselt läbimõeldud investeringukava aitavad hoida piirkonda tervikuna tasakaalus. Piirkonna konkurentsivõime määrab suures osas riiklik regionaalpoliitika. Väiksem vald saab oma inimesele lähemal olekuga olla inimeste olmeprobleemidega seotum, informeeritum ja võimekus inimesi aidata on suurem. Oluline on ka endise Kanepi kihelkonna, kui rikkaliku ajaloo ja kultuuriloo piirkonnaga seotud identiteedi säilitamine.

Ühinemisega soovitakse saavutada omavalitsusüksuse sotsiaalne, majanduslik, kultuuriline, administratiivne ja territoriaalne terviklikkus, suurendada haldussuutlikkust, säilitades valla erinevate piirkondade omapära. Loodavat omavalitsusüksust iseloomustavad hästi toimivad teenusekeskused, kvalifitseeritud, heade juhi-, kutse- ja suhtlemisoskustega teenistujate olemasolu.

Ühinemislepingu kohaselt asub valla keskus Kanepi alevikus. Lisaks vallakeskusele asuvad hea avaliku teenuse osutamiseks teenusekeskused Savernas ja Krootuses. Teenusekeskused tagavad järgmiste teenuste osutamise ja funktsioonide täitmise: esmane sotsiaaltöö, registritoimingud ja elanike nõustamine, kohaliku vallavara haldus ja majandamine.

Ühinenud vallas on poliitikakujundamine ja strateegiline juhtimine eristatud igapäevase halduse ja teenuste osutamise funktsioonidest.

Ühendvalla volikogu valitakse ühes valimisringkonnas ja esimese volikogu liikmete arv on 19. Volikogu valimine ühes ringkonnas võimaldab keskenduda piirkondade tasakaalustatud huvidele.

2. Territooriumi suurus ja terviklikkus

Ühinevate kohalike omavalitsuse üksustest on kõige suurema territooriumiga Kanepi vald, suurusega 231,5 km², järgneb Kõlleste vald, suurusega 150,42 km² ja Valgjärve vald, suurusega 143,02 km².

Ühise valla pindalaks kujuneb 524,04 km² (**Kaart Lisa 2**).

3. Elanike arv ja rahvastiku struktuur

2016. aasta 1. jaanuari andmetele tuginedes on moodustatava omavalitsusüksuse rahvaarv inimest. Läbirääkimistes osalevate omavalitsusüksuste rahvastikunäitajatest seisuga 1. jaanuar 2016 annab ülevaate alljärgnev tabel.

KOV/vanuserühm arv	0-6	7-18	19-64	65-...	KOKKU 01.01.2016
Kanepi	146	232	1520	523	2421

Kõlleste	63	173	600	202	1038
Valgjärve	85	234	773	320	1412
KOKKU 3 KOVi	294	639	2893	1045	4871

4. Ühinemisläbirääkimiste korraldus

Ühinemisläbirääkimisi koordineeris läbirääkivate volikogude poolt volitatud esindajatest koosnev juhtkomisjon. Juhtkomisjoni koosseisu kuulusid volikogude esimehed ja vallavanemad. Moodustati ka valdkondlikud komisjonid. Valdkondlike komisjonide koosseisud olid laiapõhjalised– kaasatud olid valdkonna ametnikud ja volikogude komisjonide esindajad. Valdkondlike komisjonide tegevusvaldkonda kuulus teenuste kaardistamine, valdkondlike ühinemiseesmärkide seadmine ja ühinemislepingu projekti läbivaatamine ning täiendus- ja parandusettepanekute tegemine. Valminud ühinemislepingu projekt on läbirääkimistel osalenud kohalike omavalitsuste üksuste ühise töö tulemus.

Ühinemisläbirääkimiste komisjonide liikmed:

JUHTKOMISJON:
1. Valev Krebes (Kõlleste vald)
2.Andrus Seeme (Kõlleste vald)
3.Arno Kakk (Kanepi vald)
4.Mikk Järv (Kanepi vald)
5.Hegri Narusk (Valgjärve vald)
6. Kaido Kõiv (Valgjärve vald)

FINANTS-JA MAJANDUSKOMISJON:
1. Toomas Pentsa (Kõlleste vald)
2. Helvi Nutt (Kõlleste vald)
3. Tiit Rammul (Kanepi vald)
4. Arno Kakk (Kanepi vald)
5. Vahur Tohver (Kanepi vald)
6. Ülar Kõrge (Kanepi vald)
7. Kersti Kaaver (Kanepi vald)
8. Kaida Vool (Valgjärve)
9. Merlika Niidumaa (Valgjärve vald)

KULTUURI, SPORDI JA KOLMANDA SEKTORI KOMISJON
1. Kerli Koor (Kõlleste vald)
2. Piret Rammul (Kõlleste vald)
3. Sirje Kongo (Kanepi vald)

4. Urmas Kivirand (Kanepi vald)
5. Marju Jalas (Kanepi vald)
6. Aivar Luts (Kanepi vald)
7. Anu Luiga (Valgjärve vald)
8. Astra Kittus (Valgjärve vald)

SOTSIAALKOMISJON

1. Küllike Kaldoja (Kõlleste vald)
2. Indrek Härma (Kõlleste vald)
3. Eva Raup (Kõlleste vald)
4. Vaike Meesak (Kanepi vald)
5. Imbi Rego (Kanepi vald)
6. Tiia Urm (Kanepi vald)
7. Riina Marran (Valgjärve vald)
8. Svetlana Uibo (Valgjärve vald)

HARIDUSKOMISJON

1. Taimo Klaos (Kõlleste vald)
2. Ülo Plakso (Kõlleste vald)
3. Vahur Tohver (Kanepi vald)
4. Urmas Hallap (Kanepi vald)
5. Inge Tamm (Valgjärve vald)
6. Ruth Elias (Valgjärve vald)

Läbirääkimiste protsessi nõustasid Rahandusministeeriumi poolt määratud ühinemiskonsultandid Georg Sootla ja Kersten Kattai Tallinna Ülikoolist. 20.oktoobril 2016.a.esitas juhtkomisjon ühinemislepingu projekti tagasiside andmiseks ning ettepanekute tegemiseks läbirääkivate kohalike omavalitsuste üksuste volikogudele.

5. Ühinemislepingu avalikustamine ja elanike arvamuse väljaselgitamine

Ühinemisleping avalikustatakse kõikide ühinevate kohalike omavalitsuse üksuste veebilehekülgedel ja järgmistes asutustes:

Kanepi vald:

www.kanepi.ee, Kanepi vallamaja, Kanepi, Erastvere ja Põlgaste raamatukogudes

Kõlleste vald:

www.kolleste.ee, Krootuse ja Karilatsi raamatukogudes

Valgjärve vald:

www.valgjjarve.ee, Saverna, Valgjärve ja Maaritsa raamatukogudes

Rahvakoosolekud toimuvad:

Krootuses, 14. november 2016 kell 18.00

Savernas, 16.november 2016 kell 18.00

Kanepis, 17.novembril kell 18.00

Põlgastes, 21. novembril kell 18.00